

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.

Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.

Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.

Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 3.

Torontói zabszemek.

Valóságos kigunyolása a parlamenti kormányformának a »pártkassza« neve, de teljes megsemmisülése minden alkotmányosságnak, ha azt a pártkasszát a felelős miniszter kezeli.

Bánffy idejében volt pártkassza. Három millióval volt bélelve, amint nyíltan megmondta Rohonczy s ezzel a pénzzel lett összehajtvva a mostani parlament.

Nem eszt kerestek, sem elvet, csak numerust a szavazáshoz. Volt aztán a populus Bánffyánus között agyalágyult, hülye, munkaképtelenség miatt penzionált ember, kik azonban oly hűen tették kötelességüket, hogy egyik szegény elmebeteg a Schwarczer-féle intézetben volt már gyógykezelés alatt, de azért nevé ott figurált az ex-lex aláírói között.

Amaz időben nagy port vert fel ez az eset, bizonyára sokan emlékeznek még olvasóink reá.

De mégis! Bár annyi pénz, óriási csendőr és katonai hatalom, szelid és durva nyomás dolgozott együtt a választások rendezésénél, mégis mindezek dacára is sokaltuk a választások eredményét, hiszen ellenzék alig maradt.

Most egy hír forog közszájon, mely szörnyű felvilágosítást ad a kulisszák mögül.

Ha igaz ez a hír, akkor nem csak idegen zsebek pénze dolgozott a választásnál, nem csak annyi bűn volt, hogy

köztisztviselőket hetekig elvontak hivataluktól és kortessé aljasítottak, de valóságos sikkasztásról van szó. Az ország pénzéből óriási összeg lett elharácsolva, a választás sikere kedvéért.

Egyik nagy fővárosi lap írja, hogy Torontál vármegyében magában öt millió forint adót nem hajtottak be s azóta ez az adó el is évült, azért, hogy így kormánypárti képviselőkre tegyenek szert, illetve ezen adóelengedés által megvesztegetett voksokat szerezzenek.

Ez a torontói zabszállítás nagyobb dolog ám, egyszerű taktikázásnál.

Nagyon jól tudjuk, hogy az exekució nem ismer irgalmat. Még várni sem szokott, hanem egészen biztos helyről is végrehajtással szerzi be az adót, ha a határnapra kifizetve nincs. A beszerzés pedig nem keztüös kézzel történik, hanem elmegyen az utolsó párnáért is.

Egy időben a közelben is sok szó esett arról, hogy gazdag emberek adójával túlgöngyölten jártak el, míg szegényebbekkel szemben irgalmatlanok voltak.

Torontálban is így volt?

Persze, ha egyesek adóját nem hajtják, akkor másokat kell szigorubban venni, mert az államnak szüksége van a pénzre. De ilyen módon ki tudja megszámlálni a milliókat, melybe az a Bánffy-had került, melyen mosolygott az ország, mikor először látta felvonulni a Házba.

Ez a manőver csakis egy légió hivatalnok visszaélésével, illetve szelid agyonnyomásával volt keresztül vihető.

Ebben vizsgálatot kell kérni.

Igaz-e, hogy a torontói példátlan adóhátralék összefüggésben van a választásokkal? Kik vannak ott ily óriási összeggel hátralékban? Kiknek a mulasztása, hogy ez a hátralék fennáll?

Elvégre, ha annyira kényes lett a Bánffy izlése, hogy ujsága által még a magán és legmagánabb természetű ügyekben is erkölcsbiráskodik, akkor ki nem térhet előle, hogy az ő viselt dolgait is meg ne rázogassák, ki ne teregessék.

Mozgalmuk is szörnyen gyanus a Bánffy-klikkhez tartozóknak, kik prémiumot tűznek ki egy kis protestáns sérelemért, hogy felekezeti alapon mehessenek bele az új választásba.

Az ilyen taktika mindig azt a gyanút ébreszti, hogy valaminek palástra van szüksége.

Ez a torontói zab-manőver nyilvánosan, fővárosi lapban lett megszélesítve s joggal kívánhatja az ország, hogy ezen ügyben tisztán lásson.

Arra már nem vagyunk kíváncsiak, hogy mi van most a pártkasszában, de azt akarjuk tudni, hogy mi — volt.

A pénzügyi bizottság

ez évi április hó 7-én, szombaton d. e. 11 órakor, a képviselőházban szokott helyiségben ülést tart. Tárgy: 1. »Az értékpapír-forgalmi adóról«, — (617. sz.) és 2. »A naptárak, hirdetések, hírlapi beiktatások, külföldi hírlapok és időszakos lapok bélyegkötelezettségének megszüntetéséről« szóló törvényjavaslat.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Barátságos, meleg szobában.

Hideg szél futta végig az utcát s a gázlámpák vasán zörögve táncolt az üveg. Timóth és Járvás pedig, a jó barátok, e barátságos időben siettek hazafelé. A füstös, meleg kávéházból kijövén, kellemetlenül esett a járás a zimankós éjszakában s ők vékonyka felöltőjükben — a téli kabátokra való persze elszórt annak idején — szaporán szedegették lábukat.

Az új, sárgakoczkás házból azonban, a mely közel feküdt a vén bárkához, a hol ők laktak, egy első emeleti ablak nyitva felegett redőnyén világosság szűrődött az utcára. Nem afféle közönséges, sápadt lámpafény, hanem az a lágy, biborszínű sugár, a melyet cizra lámpaernyők festenek meg, a mint rajtuk keresztül uralakások puha, gazdag butorzatára hullik. Timóth e fény sugarat látván, lépését meglassította. A hideget is elfeledte ekkor és ábrándosan, vágyakozva nézett fel a kivilágított ablakra. Timóth alanyi költő volt ugyanis a jogászsága mellett és e téren nagyobb sikereket ért, mint az alapvizsgák körül. A véna fölédredt benn most is — és megszólalásra készült:

— Istenem, milyen jó lehet odafönt! . . . Járvás azonban a technikus, jóval pró-

zaibb lélek vala. Ő mindenekfelett fázott és nem felelt semmit, csak sietett hazafelé.

A szobájukban persze hideg fogadta őket. Hamarosan anyáikba bujtak. Járvás pedig kinyújtotta a forralóban a borszeszt, mialatt Timóth a lyrikus borongott megint. Még mindig a szobáról beszélt vágyakozó rajongással, a melyben meleg, biboros sugár szűrődik a lámpaernyőn keresztül és végigfekszik a puha butorokon s a bodros szmirna szőnyegekben. Ott bizonyosan boldog, fiatal emberpár lakik, úgy hitte, a melynek olyan színes köd uszik a lelke fölött is, olyan szenvedélyes, tüzes láng ég a szivében is.

Igy Timóth.

De a tea eközben felforr. Járvás kitöltötte testvéreleg osztván el és Timóth dideregye nyult ki a paplana alól a maga csészéjéért. S míg a teát szűrölte, nem álhatta meg, hogy sóhajtozva oda ne szóljon a barátjának:

— Csak nem tudom kivenni a fejemből azt a szobát, ott az emeleten! Hej, pajtás: Hol a boldogság mostában!

Járvás, a technikus, a ki éppen azon gondolkodott, hogy mi is lesz holnap, a mikor tudniillik analizsából — előreláthatólag — megint nem fogadják el a kollókviumát, elszomorodott e kérdésre. Bánatos, szentimentális hangulat szállta meg most már őt is, és ez a hangulat olyan jól esett neki. A kérdésre vaczogva felelt, a verset folytatva:

— Barátságos, meleg szobában . . .

A lámpát is eloltotta ekkor, a mi — tessék elhinni — nem nagy fáradságába került. Alig pisláskolt már. A sötétben aztán nem szólt egyik is, de sokáig izegtek, mozogtak az ágyukban.

Szemüket elkerülte az álom. A szivükbe szállt. És mind a ketten ama barátságos, meleg szobáról álmodoztak, a melyben a boldogság lakik. Ah! lesz-e nekik ilyen valaha? . . . Az álmodozó lelkük azt iparkodott elhittetni velük, hogy lesz. Igenis, lesz. Bár aligha, sőt egyáltalán nem lesz olyan szép, olyan drága be rendezésű, a milyen az lehet odafönt, de — így vigasztalódtak — két embernek kicsi szoba is elég. Hiszen a nagy boldogság kicsiny hajlékban is elfér s a szívek itt hamarabb egymásra találhatnak sokszor, mint a tágas, kényelmes palotákban.

És Timóth, a borongó lyrikus képzeletben most az egyszerű falusi mester okos, szép lányát látta maga előtt és azt gondolta magában, hogy azt a megálmodott szobácskát, a mely fényes nem lesz ugyan, de a szerető szívek lángjától, a szemek tüztől annál melegebbnek ígérkezik, nem cserélné el semmilyen csillogó palotáért s hogy az ő kékszernű kis Arankája kezét nem adná oda semmi, de semmiféle kincsért a világon . . .

A idők multak im. És Timóth apja, az ispan, a téli esteiken örvendezve mesélte tarokk-

Az egyházpoltika és a protestánsok vesztesége.

A *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* legutóbbi számában a következő adatokat közli: »Az új egyházpoltikai törvényeknek életbeléptetése, illetőleg az 1868. évi 53. t.-cz. eltörlése folytán a gyermekek vallására történt megegyezéseknél az ág. h. ev. egyház vesztesége:

1895. október 1-jétől ez év végéig	60
1896. januártól decemberig	358
1897. évben	351
1898. évben	446
1899. évben (ideiglenes)	435
Összesen:	1650

Az ev. ref. egyház vesztesége:

1895. október 1-jétől ez év végéig	89
1896. évben	484
1897. évben	525
1898. évben	468
1899. évben (ideiglenes)	511
Összesen:	2077

Ezek a számok elég világosan és érthetően beszélnek s ha az ezekből a házasságokból születendő gyermekek számát vennők tekintetbe, akkor annak 50 százaléka még nagyobb veszteséget mutatna. És még mindig vannak, kik semmi bajt nem látnak, kik szerint minden rendben van.

Éppen alkalmoszerű volt tehát *Szell* Kálmánnak nagy liberális beszéde az egyházpoltikai törvények hatásáról. Kiváncsiak vagyunk, vajjon protestáns testvéreink osztják-e a miniszterelnök »meggyőződését»?!

Ujabb milliók Ausztriának.

Bécsből azt a meglepő hírt kapjuk, hogy a hadügyminiszter megint 30 millió koronával többet kér, mint tavaly.

És ebből a 30 millióból az új kvóta szerint több mint 10 millió esik évenként Magyarországra.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter holnap délután felmennek Bécsbe, hogy ebből a szörnyű új teherből valamit lealkudjanak.

partnereinek, hogy fiának végre benőt a felesége. Mintha csak kicsérték volna, annyira megváltozott. Szinte hihetetlenül, de határozottan előnyére. Az irka-firkával fölhagyott, ellenben letette a vizsgáit mind egytől-egyig, elvégezte a jogot és ma már díjtalan fogalmazó gyakornok a miniszteriumban.

— Ez ugyan tetszik tudni még semmi, — magyarázta idősb Timóth ur, az ispán — hanem hát minden kezdet nehéz. De — tette hozzá fontoskodva — csak a kezdet! Mert a többi, ó, az kérem magától következik. Csak egy kis szerencse kell hozzá, egy kis ügyesség, alkalmazkodás, no meg jó házasság — aztán ki tudja hol áll meg a fiam, a ranglétra melyik fokán! . . .

Igy az apa. Reménykedve szólt és sok dicsekvéssel. Ámbátor javarészt igazat is mondott. A fia csakugyan nem volt már a régi. A könyvelő bohém vér mintha nem is csergett volna ereiben sohasem.

— Az alanyi költő sutba dobta lantját s a kopott fakó poéta divatos ruhákba bujt. Bele unt a küzdelembe, vagy hogy inkább elbukott benne.

A nagy ideálistából stréber lett. Ridégség, önzés szállt most a lelkébe s az álmok úgy kiröppentek belőle, mintha nem is laktak volna benn soha.

Idősb Timóth ur jóslatai pedig lassankint teljesülni kezdetek. Ifjabb Timóthot titkárnak nevezték ki pár év múlva és ez az állás, — ez már határozottan valami. Hogy pedig jóval

Azt, hogy nem áldozhatnak többet, persze magyar minisztereink nem merik elmondani. Nem merik elmondani, hogy a pénz odahaza is eltérne, hogy még a tejjel-mézzel folyó Alföldön is nagy a nyomor, hogy a nép nemcsak a nagy Kriván mögül, hanem a Tisza mellől is készül kivándorolni, hogy nincs pénzünk néptanítókra és magyar elemi iskolákra, hogy országos lelencházra stb. stb. nem telik.

A hadügyi kormány atyailag gondoskodik rólunk, hogy valahogy tulnagya ne nőjünk és minden ünnepnapra bead nekünk egy keserű labdacot. Karácsonyra kaptak a honvédség beolvasztását a közös hadseregbe; husvétra kapjuk a rendes költségvetés felemelését 30 millió koronával és pünkösdre a létszám emelését 50 ezer emberrel.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, ápril 3.

A képviselőház mai ülése nagyon is rövid volt.

Perczel Dezső elnökölt, a ki bemutatta a miniszterelnök átiratát gróf *Széchenyi* Gyulának miniszterré volt kinevezéséről.

A kérvények bemutatása után a Ház harmadszori olvasásban is elfogta az *appropriáció*s törvényjavaslatot és szó nélkül tudomásul is vette.

Válaszok interpellációkra.

Ezután *Hegedüs* Sándor válaszolt három interpellációra.

Az első válasz *Boda* Vilmosnak szólt, a ki a *szegárdi gőzhajóállomás* megszüntetése tárgyában interpellált.

Boda Vilmos válasza után a Ház a választ tudomásul vette.

A miniszter ezután *Kubik* Béla interpellációjára válaszolt a *szeged-kalocsai viczinális* ügyében. Válaszának érdeme az volt, hogy a vállalkozók egymással pörbe vannak, neki tulajdonképpen semmi köze hozzá, őt csak az érdekli, hogy az államvasutak alkalmazottjait

nem-e terheli valami bűn vagy mulasztás. — Szigorú vizsgálatot indított, amelynek folyamán kiderült, hogy az átvétel teljesen korektül folyt le.

Kubik Béla tudomásul vette a választ, de kéri a minisztert, hogy a tisztességtelen vállalkozót zárja ki a versenyből.

Hegedüs miniszter felelt azután *Fichlernek* a *kassa-oderbergi vasút refakciós sikkasztásának* ügyében. Kijelentette, hogy a sikkasztók már 1891. óta folytatták manipulációjukat és összesen 108 ezer forintot sikkasztottak. A miniszter utasítására a vezérigazgatóság nem ment bele az egyezkedési tárgyalásokba, hanem a bűnösöket törvény elé állította. A sikkasztók közül az egyik már vizsgálati fogságban van, a másik pedig megszökött. Utasította a miniszter a vezérigazgatóságot, hogy az ellenőrzést szigorítsa.

Fichler viszonzválasza után a Ház a miniszter feleletét tudomásul vette.

Husvétii vakáció.

Szell Kálmán miniszterelnök azután előterjesztést tett a Ház munkarendjére vonatkozólag és javasolta, hogy április 24-ig ne tartson ülést. A miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és éppen ezért elállt attól, hogy még holnap a Ház ülést tartson.

A Ház a miniszterelnök előterjesztését elfogadta és így április 24-ikéig nem lesz ülés.

Vissza, — átdolgozandó!

Nagyvárad, április 3.

Kemény, fárasztó tanácskozások után alkották meg a megyei törvényhatóságok az 1899: XV. t.-cz. értelmében a szabályrendeleteket a képviselőválasztási fuyardijak megszüntetéséről és fölterjesztették jóváhagyás végett a belügyminiszterhez. A minisztertanács e szabályrendeleteket egytől egyig kifogásolta és átdolgozás végett visszaküldte a megyei törvényhatóságokhoz, de azonkívül bizonyos elveket is állapított meg, melyek szerint az átdolgozást végre kell hajtani. Ezen elvek nagyjában körvonalozva a következő:

több is lehessen valaha, egyszer csak eljegyezte valamelyik tanácsos leányát.

A karriérhez most hát meg volt minden. S a miniszteri titkár ur így eljutott a barátságos, meleg szobába is.

Ah! Ez nem az volt azonban, a melyről *Timóth*, a sápadt, szerelmes szívű poéta valaha álmódott. Ez — kényelem, pompa dolgában — olyan volt, a milyennek ama hideg téli estén a sárga kockás ház emeleti szobáját hitte, vagy talán annál is fényesebb. Pazar berendezésű vala és elegáns és minden sarkából jómód, kényelem mosolygott. De legszebben élő butora mosolygott a szobának, a karcsu, szőke aszszony, a ki kaczer pongyolában simult a titkár ur oldalához . . .

És *Kegyed* azt hiszi, talán boldog volt *Timóth*? Csalódik.

Ó, higgye el, ugy vágyott ki innen, a hol ugy érezte magát, mint a madár, a melyet fényes, arany kalitka zárnak. Az erőszakkal elfojtott mult itt feltámadt benne. Hogy szerette volna mostan, ha még egyszer visszakaphatná ifjuságát, lelke erejét, kedélye rugékonyságát, miket az idegrontó beamter-robot kiölt belőle! Hogy visszakívánta most álmait, a mik olyan szépek valának ott szegényes, hideg szobácskájában! . . .

Olyan fáradtnak érezte magát és mintha csupa test lett volna, eleven hulla, a melyben mintha nem is volna lélek, életkedv, önbizalom.

— Egy estén, a mely zimankós vala és hideg, mint ama régi, a kályhában vigan pat-

togott a tűz és *Idus*, *Timóth* szép, fiatal felesége ügyesen töltötte ki a párolgó, illatos teát finom csészékbe.

Férje most nem kapott mohón a eszéze után, mint valaha régen, mikor egy-két korty teától várta, hogy fölmelegitse, mivelhogy a kályhától ugyan hiába várta volna. Most maga elé meredt és mélyen gondolkodott.

A mult kísértett lelkében megint. Arankára gondolt ismét, a mester lányára, a kiről fogvaczogva a hideg szobában álmódott valaha.

Szegény gyermek, eddig már boldog régen. Őt bizonynyal elfeledte, a falusi nótáriust meg, a ki elvette, eddig meg is szerette. A nótárius nyilván becsületes ember. A verseit ugyan aligha szavalja el *Arzuka*, mint az övét valaha, mivelhogy aligha is tud verset írni. De bizonyára jó férj, gondos, munkás családapa. Mert hogy apa is, ezt már határozottan tudja *Timóth*.

S ha egyébért nem, már azért a két gügyögő apróságért is szeretheti a felesége.

Az a tudat, hogy az a leány, a ki valaha ugy szerette s a kit oly kegyetlenül elhagyott, megtalálta a boldogságot, megnyugvással töltötte el, de irigységgel is.

Ah! ha most ugy annak az egyszerű, falusi nótáriusnak a helyében lehetne. Igaz, talán fel-felriasztaná éjszakánkint a gyermeksis, de szívesen tűrné, elhallgatná. Lám, most még nincs a ki a fülébe sirjon és olyan kevésszer alhatik mégis. Egyre marja a lelkét valami.

1. A fuvardíj a helyi közlekedési és kereseti viszonyokhoz képest, a szokásos díjazásnak megfelelő olyan összegben állapítandó meg, hogy az — mint reális fuvarbér — egyrészt a vesztegetést kizárja, másrészt pedig a szükséges számú fuvarosok fölfogadását minden egyes községben lehetővé tegye.

2. Mivel a fuvardíjnak személyenkénti megállapításának a gyakorlatban esetleg az lehetne az eredménye, hogy a fuvardíjakat — az 1899. XV. t.-cz. 7. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére — nem a fuvarosok, hanem az egyes választók kapják; mivel továbbá az esetleg fillérekben megállapított díjtételek az elszámolást szövevényessé tennék s a visszaélést megkönnyítenék: azért szükséges, hogy a fuvardíj mindegyik egyes községre nézve kerek összegben (1., 2., 3. stb. korona) és meghatározott számú (kocsison kívül legalább három) választót szállító fuvaronként legyen megállapítva. Kivétel az az eset, midőn valamely községben a meghatározott létszámnál kevesebb választó van vagy az illető községből kevesebb választó óhajt a szavazásban résztvenni.

Ha a fuvaros a meghatározott létszámnál több választót szállít, a szabályrendeletben fuvaronként pontosan megállapítandó, arányosan mérsékelt díjfelemelésnek, ha kevesebbet szállít, megfelelő díjleszámitásnak van helye.

3. A szabályrendeletben az összes községek, a választási székhelytől való kilométer-távolság és a megállapított fuvardíjak pontos megjelölése mellett, választó kerületenként betűrendben felsorolandók.

4. A szabályrendeletben határozottan intézkedni kell az iránt, hogy:

a) a fuvardíjak csak azokra az esetekre vonatkoznak, midőn az illető választókerületben szavazásra jogosult választó vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadtatik föl a fuvarozásra;

b) a megállapított fuvardíjak a választóknak lakhelyüktől a választás székhelyére való oda és visszazállítására szólnak, miért is egyéb költségek fel nem számíthatók;

c) A megállapított díjtételek azt a maximális határt jelölik meg, melyen belül a képviselőjelölt vagy megbízottja — vesztegetés nélkül — fuvardíjat adhat, ellenben a szabályrendelet intézkedései a fuvarosok javára kereseti jogot nem biztosítanak.

5. Az évszakok megkülönböztetése esetén visszaélésre alkalmat szolgáltató általános (például aratás idején, télen stb.) kifejezések helyet naptárilag határozottan meg kell jelölni azt az időszakot, melyre nézve a vármegye esetleg magasabb fuvardíjak megállapítását tartja szükségesnek.

Az elégtelenség, a késő bánat. Hogy eladta álmait, a karrierét s hogy most, mikor megint boldog lehetne, már kihűlt a szíve, a mely annyira tudott szeretni valaha.

Ah! ha most úgy annak a szürke, kis falusi embernek a helyzetében lehetne. De szívesen megcsókolná Aranka kezét. Azon pedig kevesebb gyémántgyűrű ragyoghat, mint az ő feleségén — nyilván egy sem s bizonynyal nem is olyan fehér most már, a milyen valaha volt . . .

Timóthot a felesége zavarta ki merengéséből.

— Igya ki a teáját fiacskám, kihül . . . Ma olyan kedvetlen megint. Mi baja?

Aztán átfonta a titkár ur nyakát. A gömbölyű meleg karok oda simulván Timót vállára, felébresztették benne a vért. Mosolyogni próbált s viszonzta az ölelés és szólt:

— Csekélység. Szót sem érdemel. Kissé bágyadt vagyok, ez az egész . . .

A nyitva feledett ablakredőnyön pedig biborszínű, meleg sáv hullott ki az utcára. Sok bohó poéta-lélek, szomorúság hangulatban menvén a ház alatt, talán megint vágyakozva nézett az ablakra s megirigyelte a boldogságot, a mely odafent lakhatik a barátságos, meleg szobában . . .

Helvey Lajos.

6. A választási székhelyen a belterületre nézve fuvardíj nem állapítható meg.

Ha a minisztertanács előbb állapította volna meg ez elveket, az átdolgozásra most alig lenne szükség.

Bur győzelmei.

Az egész világ érdeklődéssel várja most ismét a transzváli harcztérről jövő híreket. Még csak nem rég is reménytelennek látszott a helyzet, a mit még tetőzött a majubai hős halála. A közel múlt napok harcaiból azt látjuk, hogy a háboru a burokra még koránt sincs elveszve. Ellenkezőleg a kis sereget új győzelmek lelkesítik s a lelkesültség még a lidyt és creusot bombák korszakában is csudákat mívelnek.

A harcztérről érkezett tudósításaink a következők:

London, apr. 3. Roberts lord jelenti Bloemfonteinből e hó 1-éről: Megnéztem a Spruit folyónál azt a helyet, a hol a burok lesben állottak. A színhely borzalmas látványt nyújt. Döglött lovak, élelmiszerek és szekérroncsok hevernek szanaszét. Itt-ott emberi holttestek hevernek. Hogy nem semmisült meg az egész sereg, az csakis az uton maradt katonák lélekjelenetének köszönhető. Egy ütegnek sikerült a burok erős tüzelése ellenére megmenekülnie. Ez az üteg azután maga kezdte ágyuzni az ellenséget. Az ellenségnek öt halottja és kilencz sebesültje maradt a csatatéren.

London, április 3. A sajtó még mindig a bloemfonteini vízművek mellett történt burgyözlem részleteit bonczolgatja s egyre több érdekes részletek merülnek föl erről.

Előbbi hírek szerint ugyanis a burok által elvett ágyuk később az angolok által visszavették. A harc ez a részlete most már teljesen meg van czáfolva. Az angoloktól elvett ágyuk mindvégig a burok kezén maradtak s a lesből támadó kis bur csapat French és Calville üldözése daczára is rendben elvonult.

London, április 3. A »Reuter« ügynökségnek jelenti tegnapi kelettel:

Brandfort és Bloemfontein között nagy harc van. Ugylátszik, hogy a burok megtámadták Roberts frontját. A harcizók bur részről csak mintegy három ezren lehetnek, sok sebesültjük van.

A vármegye közutai.

Biharvármegye kitűnően gazdálkodott az utadóalappal. Milliós kölcsönt vett fel, hogy a különböző viczinális vasutakat derűre-borúra segítse, tekintet nélkül arra, hogy az illető vasut hasznára, vagy hátrányára van-e Biharvármegye. Az utakat emellett elhanyagolta s néhány utvonalat kivéve, a megyei utak járhatatlanok. Ezt az állapotot pedig annak a rendszernek lehet betudni, a melylyel az utak készítését és fenntartását kezelték. Ki volt szolgáltatva a vármegye az utak tekintetében egy vállalkozónak, a ki uralja az egész megyében a kavicsbányákat s a vállalatoknál, konkurrens hiányában olyan árakat szabott, a milyent tett s a milyent a zsebe érdekében jónak látott.

Nagyvárad közvetlen szomszédságában, a Körözs mellett pl. bérben bir ez a vállalkozó egy kavics bányát, a melyet nem vesz igénybe, de fizeti a bért csak azért, nehogy egy konkurrens vállalkozó kezébe kerüljön.

Nagyvárad város példája is mutatja, hogy mit tehet egy vállalkozó, ha tudja, hogy nincsen versenytársa. Régebben az utcák körözkö burkolása négyszögméterenként 45—50 kr. volt, a mikor egy vállalkozó látta, hogy egyedül áll a munkálatokra, felemelte a kövezés árát négyszögméterenként 68 krra. Éveken keresztül ennyit fizetett Nagyvárad városa, míg most akad vállalkozó, aki 48 kr. ár mellett teljesíti a kövezést.

Biharvármegye közutaira is nagyon elérkezett már az idő, hogy az eddigi nagyon patriarkális állapotok helyett megfelelőbb eljárást kövessenek. Erre az első örvendetes lépés, úgy látszik, a hétfőn tartott megyei közigazgatási bizottság ülésén történt meg s bizunk az állami építészeti hivatal agilis főnökében, hogy a vármegye lakossága érdekében megfogja védeni igen helyes álláspontját.

A közigazgatási bizottság ülésén különösen azt hangsúlyozták, hogy nincs sem a vármegyének, sem más vállalkozónak a szükséges fedanyaga: köve és kavicsa, mert az összes köbányákat az eddigi vállalkozó foglalta le, részint mint tulajdonát, részint mint bérletet. Így tehát ki volna zárva annak a keresztülvitele, hogy végre valahára a polyp-karokból kiszabaduljon a vármegye s akár más bérlő, akár házi kezelés mellett olcsóbban jusson a vármegye az utak készítése és fenntartásához.

Ez csak mumus s arra van szánva, hogy elijessze és elámítsa azokat, akik nincsenek megelégedve a mai állapotokkal s óhajtának a házi kezelést.

A vármegyének van alkalmja és módja hogy könnyű szerrel rengeteg mennyiségű és kitűnő fedanyag álljon rendelkezésére.

A közeli Püspök- és Félixfürdő mellett levő Súlyom-hegy kiszámíthatlan mennyiségű mészköve könnyen aknázható s hozzáférhető. A belényesi vasutvonal több felől rövid uton megközelíthető, különösen a Hájó községen keresztül mintegy 8—9 év óta létesített új utvonalon.

Korábban Betfia községnek évenként 50 frtot fizetett a vármegye, a miért a vállalkozó innét látta el a Nagyváradig terjedő megyei utvonalat kötőrmelékkel s az uttest, daczára az óriási forgalomnak, kitűnő karban volt.

A fürdők mellett levő kőterületeknek kihasználása különben már foglalkoztatta régebben a megyei köröket is, de abban maradt a dolog.

Most itt van az az alkalom, hogy kiszabaduljon a vármegye az eddigi kényszerhelyzetből, — csak egy kis jóakarát kell hozzá.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Ápr. 4. A kath. kör. választmányi ülése.

Ápr. 8. A szépitési egyesület közgyűlése.

Ápr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* A jogakadémiáról. A jogakadémián ismét nagy dologban fáradoznak az akadémia polgárai. A jogakadémiai segély-egylet alapszabályainak egy része ugyanis már elavult és így most azt készítik. Az alapszabályok készítése valószínűleg még eltart e hét végéig.

* **A diszletraktár építése.** A színházi diszletraktárt a színház mellett fennmaradó középső telekre építik. A munkát, teljesen új anyagból, pályázat mellőzésével, Rendes és Guttman építészekre bízták, akik, mint a kir. tábla kibővítésénél, a költségvetés egységárából 3%-ot engednek. Az építők egy beadványt intéztek a városhoz, a melyben javasolják, miszerint a diszletraktár alapjához a lebontott házakból kikerült ócska anyag egy részét felhasználhassák. Ugyanennyi új anyagot viszont a bazár épület emeleti falazatába épít be. Itt lakások lesznek s az új anyag hamarabb kiszárad. A színház építésére felügyelő bizottság a javaslatot elfogadásra alkalmasnak véleményezte.

* **László Fülöp Rómában.** Említettük már több ízben, hogy László Fülöp festő hazánkfa jelenleg Rómában tartózkodik és a pápa életnagyságu képét festi. Most a jeles magyar festő Rampolla bibornok arczképét is megfestette. E két képről a következőket írják: »A két kép XIII-ik Leó pápát és az ő államtitkárát: Rampolla del Findaro biborost ábrázolja. Azok, akik látták a két képet, nemtagadhatják meg elismerésüket a fiatal mestertől. Rampollát ülő helyzetben ábrázolja a kép. A bibornok damaszt karosszékben ül és kezei félig a selyem mozzetta alá vannak rejtve. A biborosöltöny élénk pirossága, a szék halványabb piros színe és a háttéri fal sötétvörös alapozása nem kis próbára tették a fiatal festő színkeverési képességét. Még nehezebb volt azonban Rampolla arczszíneit eltalálni, úgy, hogy az az élethűség rovására ne essék. Belső ellentétek kiegyenlíthetetlen játéka, izzó vallásosság, meg gondolt ironia és hideg számítás vonásai tükröződnek vissza az arczáról, mindezeket a nehéz feladatokat László Fülöp nagy pszichológiai tudással oldotta meg. A bibornok egyenlőtlenül nagy szeméből okosság, ajkairól a hit és öntudat, a félig nyitott szájról bizonyos szenvedély tükröződik. Jóleső ellentéte a képnek a pápa életnagyságu arczképe. A szinte áttetsző szelid arcz körül hófehér haj. Világos, jóságos szemek. És a míg Rampolla képén a háttér vörös, addig a pápa képén a színek világosak. Szinte aetherikusan könnyed, leheletszerű ez a kép. Sokat fáradozhatott a jeles festő, amíg sikerült neki ilyen ihletkeltő színeket varázsolnia a képre. Hűségesen visszaadja a kép a magaskorú pápa fáradt vonásait, tagjainak bágyadtságát. Szelid mosoly az ajkán, jóllehet a pápa jóságos szeméből a fájdalmas vonás sem hiányzik. A két kép két napig a festőművész műtermében volt kiállítva, majd *Braknoi* püspök villájában, a magyar történelmi intézetben. Most Párisba küldik a képeket, ahol bizonyára nagy elismerést fognak szerezni mesterüknek.

* **Pályázat jogakadémiai tanári állásra.** A pozsonyi jogakadémián az ez év végével üresedésbe jövő nemzetgazdasági, pénzügyi jog és pénzügytan tanszékére pályázatot hirdetnek. A pályázati kérvényeket május közepéig kell beadni a pozsonyi jogakadémia igazgatójához.

* **A rendőr báránya.** Nagy Pál rendőr sokat bizik a rendőri tekintélyben, de hogy mannyire ki van téve az ember néha a csatlódásoknak, most alkalma van tapasztalni. Az elmúlt hétfőn vásárolt egy bárányt s a piacon egy csavargónak átadta, hogy vigye a lakására. A bárány azonban még most sem került haza; gondoskodott a csavargó róla, hogy másnak juttassa a husvéti bárányt. Nagy Pál azóta szorgalmasan figyeli, hogy mikor kerül az ipse a rendőrség gondos karjaiba; amikor is a bárányért szintén kérdőre vonja.

* **A vágóhídi jégkamrák átalakítása.** A vágóhídi jégkamrák nem váltak be; a hus nem áll el benne, hanem pár óra múlva megzöldül s romlásnak indul. Évekig húzták-halasztották ennek a kijavítását, mert nem is tudták milyen alapon vigyék keresztül a jégkamara átalakítását, hogy megfeleljen a czélnak. Most végre komolyan rákerül a sor. Április hó 10-én délután 4 órakor a pénzügyi, gazdasági és közegészségügyi szakbizottságok együttes ülésében tárgyalják a jégkamrák ügyét.

* **Csalogatás pezsgóvel.** Egy vidéki lapban olvassuk a következőket:

— *Pezsgős ebéd a gazd. egyeslet tagjainak.* A vármegyei gazdasági egyeslet t. tagjainak figyelmébe ajánljuk azt a szomorú, de jellemző tény, hogy a t. tagok érthetetlen közönye miatt — amennyiben az egyesület mult keddre hirdetett tavaszi közgyűlésre csupán heten jöttek össze — a közgyűlést nem lehetett megtartani. Ennek folytán az elnökség ugy intézkedett, hogy a közgyűlés mához egy hétre, április 8-án vasárnap délelőtt tíz órára hivatott össze újból a megyeháza nagytermébe. Vasárnap a gazdálkodó földbirtokos és bérlő urak nincsenek talán annyira elfoglalva, hogy egy kis időt, egy félóráskat, ne szakíthatnának a közgyűlésen való megjelenésre, amelynek tárgyai ez uttal különösen érdekesek és fontosak. Különben az a hír jár (de valóságért nem kezeskedünk!), hogy a közgyűlésen megjelenő tagokat az elnökség pezsgős ebéddel és fejenként tíz korona napidíjjal várja.

* **Késelő fiúk.** Két alig tizenöt éves fiú járt tegnap a rendőrségen. Az egyik panaszos volt, a másik pedig a bűnös. A színházépítésnél dolgoztak mind a ketten, a törmelékeket hordták. Ráduly Zsigmond egy erős, telt arczu gyermek, akinek a haja veres, Renge Jánost egy vékony kis fiút a déli szünet alatt *csinegének* nevezte. Ebből támadt aztán a baj, mert Renge meg Rádulyt *veres hajúnak* nevezte Ráduly ezért kirántott a csizmaszárából egy hatalmas kést és azt a Renge oldalába szurta, aki ennek következtében súlyosabb sérülést szenvedett. A késelő fiút átadták az ügyésznek.

* **Pályázat egy plakátra.** Ápril 15. határidővel pályázatot hirdet egy megfestendő plakátra az erdélyrészi szepművészeti társaság igazgatósága. A plakát legalább 100 cm. hosszú, 80 cm. széles kell, hogy legyen. A megfestendő alakot tetszése és belátása szerint választhatja a festő. A plakát jelígyes levéllel a polgári iskola igazgatósági termébe küldendő be.

* **Költemény prózában.** A legfőbb lény elhatározta egykor, hogy nagy ünnepélyt rendez azurkék várában.

Minden erényt meghívott vendégül. Csupán nő-erényeket hívott meg; férfiak nem kaptak meghívót.

Igen sokan jelentek meg közülök; kicsinyek és nagyok. Az apró erények kedvesebbek, szeretetreméltóbbak voltak ugyan mint a nagyok, de azért mindnyájan meg voltak elégedve és kellemesen társalogtak egymással, amint az jó ismerősökhöz és rokonokhoz illik.

De a legfőbb lény észrevett két igen bájos hölgyet a társaságban, kik úgy látszik, nem ismerték egymást.

A háziur megfogta az egyiket kezénél fogva s odavezette a másik ismeretlenhez, hogy bemutatassa.

— A »Jótekonyság« — mondá ő s rámutatott az elsőre.

— A »Háladatosság« — tevé hozzá, mi alatt a másikra mutatott.

A két erény bámulva nézett egymásra. Mióta a világ áll, még nem találkoztak egymással.

Turgenyev után.

* **Meglopott nagykereskedő.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy az egyik nagy nagyváradi céget *Deutsch* üvegkereskedőt meglopta két alkalmazottja. A rend-

őrség az ügyet tegnap megvizsgálta, amikor is kiderült, hogy a házi szolgán és hetesen kívül a lopásban más bűnös nincs. A rendőrség megállapította azt is, hogy a kár nem olyan nagy, mint a milyenek először hitték. A rendőrség a nyomozást már tegnap befejezte és a két tettest szabadlábra is helyezte.

* **El Amerikába.** A kivándorlás, — a mely az utolsó hetekben országsszerte ijesztő mértékben növekedik — maholnap már rendes napi rovatot fog igényelni, ha ezen a szomorú állapoton valamiképpen nem segítenek a hatóságok. Ma *Lócséről* írják, hogy a szolgabírósgoknál nap-nap után jelentkeznek az utlevélkérő emberek. A vasuti állomásokon csoportosan látni kivándorlókat. Ezeket az a pénz csábitja Amerikába, a mit a már kivándorlottak kazaküldözgetnek. A kivándorlásból az a nagy baj származik, hogy most tavasszal nincsen elég munkás, a ki a földeket megművelné és egy hold föld, melynek ezelőtt 300—400 forint volt az ára, most 50 forintjával vásárolható meg. A pénzügyigazgató az adózás visszaesésének okát szintén a nagymérvű kivándorlásban keresi. A Poprad-völgyben és a Magurában egyes községek már ugyszólván néptelenek, a földek parlagon hevernek, a viszonyok pedig egyre rosszabbodnak.

* **Véres bíróvalasztás.** A máramarosmegyei Sóvárádon tegnap bíróvalasztás volt. A választás során a községbeliek közt izgalmas jelenetek fordultak elő s *Tóth* Gergely kést rántott elő és *Abódi* Józsefet megszurta. A vizsgálatot megindították.

* **Halálos ütés a sötétben.** Deményháza marostordamegyei községben tegnap éjjel *Tóth* G. Jánosné ismeretlen tettes ugy fejbe ütötte, hogy az asszony vérbeborulva terült el a földön. Az ütés az orvosok kijelentése szerint halálos. A merénylőt még nem tudták kinyomozni.

* **Gyermekek tűzhalála.** A marostordamegyei Gyalakatan *Osászár* Katalin három éves leánykája a szabad tűzhely tűzétől anyja távollétében meggyulladt és amint az orvosi boncolás kiderítette, az égett sebek következtében hosszas szenvedés után meghalt. Ugyancsak Marostordamegyében, Bere-Kereszturon, *Varga* Ignác Sándor kisleánya, miáltal szülei távol voltak, magára huzta az izzó szentet. A boncolásnál megállapították, hogy testének lágyrészei valósággal *koromná* égtek. A szülők ellen mindkét esetben a nyáradszerdai járásbírórság indított vizsgálatot.

* **Halál egy ital vizért.** Mult hó 30-án estefelé Papp Mariska, Kamocsa község egyik legszebb leánya, két kanta vizet vitt a Vágról hazafelé. Utközben találkozott Pálinkás András, Zamó József és Szabó Gábor odaváló legényekkel, a kik vizet kértek a lánytól. Mariska letette az uton a két kannát s az egyiket odanyújtotta Zambónak, a ki legelőször kért tőle vizet. Mikor Zambó visszaadta neki a kannát, fölvette a másikat és indulni akart. Amde ekkor Szabó újra megállította, hogy adjon neki is. A leány nem szívesen állt meg ismét, de mégis oda adta a kannáját Szabónak s midőn azt vissza kapta, folytatni akarta utját. Ekkor azonban Pálinkás is előállt, hogy neki is adjon vizet, mire a leány azt felelte, hogy a kiszomjas menjen le a Vágra és ott igyék. Erre aztán a másik két legény kaczagott és gonyolták Pálinkást. Pálinkást ez annyira elkésérette hogy bosszút esküdött a leány ellen. Másnap estefelé — a mikor szokás szerint a leányok vizért mennek a Vágra — lesbe állott Pálinkás a Vág partján. A mikor észrevette, hogy Papp Maris megy le vizért, levágott egy vastag ízfűszert azzal elébe került a leánynak. Midőn szembe ért vele, megállította és azt kérdezte tőle:

— Miért tettél csuffá Maris?

Mire teljes erővel ugy ütötte halántékra a leányt, hogy az rögtön eszméletlenül terült el a földön. Pálinkás erre elfutott s a leányt az értesített szülők hazaszállították lakásukra, a hol rövid időre magához tért ugyan, de másnap reggelre koponyarepedés következtében meghalt. A gyilkos legényt átadták a törvényszéknek.

* **Vérenző őrlít.** Megrendítő szerencsétlenség történt a pozsony megyei Köpösdön, a hol Ugrai János jómodu gazdán őrlési roham tört ki és rohamában megölte a saját feleségét. Ugrai egyedül lakott a házban nejével Simon Borbálával. Az öreg házaspár több mint harmincz évig élt együtt boldogan. Félévvel ezelőtt Ugrainak a szemei elkezdtek fájni, a mi roppant lehangozta, mert attól félt, hogy megvakul. Több ízben kifejezést is adott aggodalmának és kijelentette, hogy ha megvakul, felakasztja magát. A mult hó 31-én reggel még ágyban feküdt, a mikor hirtelen kitört rajta az őrlőség. Felugrott az ágyból, székot kapott fel, s azzal elkezdte fejbe verni öreg hitves társát. Az öreg asszony jajgatására a cseléd berontott a szobába s a már eszméletlen állapotban lévő öreg asszonyt sikerült kivenni az őrlít kezei közül. Az őrlőgőre pedig rázárta az ajtót. Az esetről rögtön értesítették az előjáróságot. Az őrlít embert megkötözték s így ártalmatlanná téve a község házára vitték, a honnan beszállították a pozsonyi kórházba. Ugrainé a kapott súlyos sérülések következtében még ugyanaz nap meghalt. Ugrai, míg a községi fogdában volt elhelyezve, úgy össze verte a fejét a falba, hogy valószínűleg rövid idő múlva követni fogja nejét a halálba. A szerencsétlen iránt általános részvét az egész községben.

* **Gyilkos kivándorló.** A mult hét elején a Zemplén megyei Gecse község néhány lakosa kezébe vette a vándorbotot, hogy családostól együtt kivándoroljon Amerikába. Ezek között volt Zitár Mihály is, a ki, hogy az utazáshoz szükséges pénzt megszerezze, kis házikóját — a mi adóssággal már jól megvolt terhelve, — eladta Katykó József odavaló lakosnak, melyért az adósságok levonása után még 80 forintot kapott. Ezzel a pénzzel indult utnak Zitár feleségével és kislával, a többiek társaságában mult hó 26-án este Gecséről. Másnap reggel a gecseieket az a hír zavarta fel, hogy Katykó Józsefet az éjjel ismeretlen egyének kirabolták és meggyilkolták. Magukkal vitték az áldozattól elrabolt 500 forintot. A gyilkosokat keresték mindenfelé, de nem tudtak nyomukra akadni. Talán örökre titok maradt volna az eset, ha a véletlen kézbe nem adja a gyilkost. Történt ugyanis, hogy a rutkai állomáson a csendőrségnek feltűnt a 15 gecsei család utazása. Igazolásra szólították fel őket, s ekkor kiderült, hogy mindanyian Amerikába szándékoznak utazni. A csendőrség valamennyit előállította a közigazgatási hatóságnak, a hol átkutatták őket, s a náluk talált pénzt elvették tőlük, őket pedig kényszer-utlevéllel vissza küldték illetékes helyükre. A kivándorlóknál talált pénzt aztán elküldték az illetékes közigazgatási hatósághoz, hogy az illetőknek megérkezésük után kézbesítsék. Midőn a pénz kézbesítése véget az illetőket a szolgabíró megidézte, a főszolgabíróknak feltűnt, hogy Zitárnál 570 forint készpénz találtatott. Kérdőre vonta tehát Zitárt, a ki azt adta elő, hogy Katykótól kapta a házáért. Ámde ekkor a csendőrség kinyozta, hogy Zitár csak 80 forintot kapott Katykótól, a többi 500 forint pedig a rablásból származhatott. Erre a fölfedezésre Zitár be is ismerte, hogy ő gyilkolta meg Katykót a kihez este 9 órakor át ment, hogy elbucszon, de mert Katykót egyedül találta a szobába s már aludt, ennél fogva fogta a baltát, ketté hasította a Katykó fejét, aztán a pénzt a nyitott ládából magához véve eltávozott egyenesen a venathoz. A csendőrség a gyilkost rögtön letartóztatta és pénzzel együtt átadta a bíróságnak.

* **Letartóztatott cigány karaván.** A bodrogközi tiszaszabályozási társulatnak Kis-Ujlak községben levő tiszai töltsé mellett öt székér kőbor cigány vert tanyát a mult hét közepén. Magyar László, a társulat ottani felügyelője megrémülve látta, hogy a karaván a védőtőllesen levő szabályozási eszközöket egész kedélyesen tüzei föl. Kiküldte Léki János társulati őrt, hogy a cigányokat a tilalomra figyelmeztesse, ezt azonban a karaván megöléssel fenyegette. A felügyelő a csendőrséghez folyamodott s a tétényi csendőrség ki is ment a helyszínére. A cigányok már akkor több száz karót s egyéb eszközöket égettek volt el, azonkívül általános lovasi hadjáratokat rendeztek a faluban. A csendőrség a karavánt letartóztatta s Makula Péter,

Makula Kozár, Balogh Mihály és Balogh János sátoros cigányokat, akikre a bűnösség rábizonyult, bekísérte a királyhelmecezi járás-bíróházba.

Leégett budapesti gépgyár.

— Saj. tud. távirata. —

Budapest, ápr. 8.

Az elmúlt éjjel egy kisebb szabású fővárosi gépgyár, mely néhány év előtt létesült, kigyulladt és daczára a tűzoltóság nagy fáradozásának, csaknem teljesen le is égett, úgy hogy a kár igen tetemes.

Még nincs megállapítva, hogy a veszedelmet mi okozta, de valószínűnek látszik, hogy valamelyik munkás vétkes könnyelműsége okozta a tüzet.

Tudósítónk jelentését a következőkben adjuk:

Az elmúlt éjjel 2 óra után a VI. ker. Bontod-utca 7. sz. alatt levő Podvinecz és Heisler-féle malomépítési és gépgyárban tűz támadt.

Hancsovszky András éjjeli őr, aki már évek óta van alkalmazva a czégnél, éppen rendes éjjeli körutját tette meg, mikor észrevette, hogy a gyár asztalos-műhelyéből sűrű füst tödul ki.

Hancsovszky habozás nélkül a tűzjelző készülékhez sietett. Legfőbb ideje is volt már, mert a következő perczben az asztalos-műhelyből hatalmas lángok törtek ki, melyek csakhamar elborították az egész műhely-épületet.

Hancsovszky egészen egyedül volt a gyárban és még csak kísérletet se tehetett arra, hogy utját vágja a nagy veszedelemnek. Az éjszakai szél erősen élesztette a tüzet, mely szédületes gyorsasággal terjedt és egy trakturról átesapott a másikra, úgy, hogy mire a tűzoltók megérkeztek a helyszínére, már csaknem az egész gyár égett.

A tűzörök igen nagy számmal vonultak ki és a legerélyesebb módon fogtak hozzá a tűzoltáshoz, ámde fáradozásuknak nem volt nagy eredménye, a lángok egyre jobban terjedtek, s a tüzet csak reggel fele tudták eloltani.

Akkorra már csaknem az egész gyári épület elpusztult s a kár hozzávetőleg legalább is 200.000 koronára rug.

A rendőrség részéről Tóth János központi ügyeletes tisztviselő volt jelen a katasztrófa színhelyén.

Hogy a tüzet mi okozta, azt eddigelé nem lehetett megállapítani. Valószínű azonban, hogy az asztalos-műhely valamelyik munkása könnyelműen bánt a tüzzel úgy, hogy aztán az ott felhalmazott fa-hulladékok kigyuladtak és lassan égtek, míg éjjeli 5 óra tájban azután egyszerre csak fölcaptak a lángok.

A gyár természetesen biztosítva volt s így a kár megtérül.

IRODALOM.

Marton Manó újságíró kollégánk Pünkösöd hetében egy verses könyvvel fog megjelenni a könyvpiacra. A könyv ára 2 korona. Az előfizetési felhívást a szerző a napokban bocsátotta ki.

A Katholikus Szemle április havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal: Elnöki megnyitó beszéd. A nagybét jeruzsálemben a keresztény ó-korban. Hanauer Á. Isván dr. Mi köze a görög egyháznak a magyarok

megtéréséhez? **Kardosy J. dr.** Az alkoholizmusról. I. **Velhési József dr.** A telepítés ügye. **Kőrössi Endre.** A hordóslavag regénye. Ó-francia legenda. **Gyulai Ágost.** Dönk vizét Rómában. Elbeszélés. IV. **Tarcsai György.** A katolikus egyetemről. **Mihályfi Ákos dr.** könyvismertetések és bírálatok: Sulyok: Dessewffy püspök szentbeszédei. Ism. **Szinek** Izidor. Balás: História ecclesiastica. Ism. **Pecsner** Emil dr. Kleffner: Der Bonifatius-Verein. Ism. ms. Időszaki Szemle stb. stb. A Katholikus Szemle a Szent-István-társulat elnökségének felügyelete alatt s ugyanazon Társulat költségén adatik ki, mint a társulati tagok évi illetményének egy része. — Nem tagok számára előfizetési ára 10 korona. Megjelenik, a nyári szünet (július—augusztus) kivételével, havonként, összesen tehát tizszer, hat ives füzetekben. A szerkesztőséget illető minden küldemény a szerkesztő nevére, a Társulat házába: **Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám** alá intézendő; tagdíjak, előfizetések és reklamációk ugyanoda küldendők a Szent-István-Társulat **tőkári hivatalára** czimezve.

Az állatvilág pillanatnyi fényképekben. Gyönyörű kiállítású, páratlan mű indult meg ezen a czimen, oly munka, a mely a természet minden barátjának lelkét csak örömmel töltheti el. Merőben új, eredeti és megkapó eszme nyer megtestesülést ebben a könyvben. A természetrajzi és állattani képeskönyvek eddig többnyire csak a typoszt, az általános faji jellemet feltüntető képet állítottak az állatokról elének, ez a könyv azt tüzte ki célul, hogy a faji jellem mellett bemutassa az állatok egyéniségét is. Körülbelül úgy viszonyianak az eddigi megszokott, sablonos állatképek ennek a könyvnek a képeihez, mint a divatlapok élettelen, sablonos férfi- és hölgyfigurái egy élettelen, hü arczképcsarnokhoz.

Minden képe e könyvnek elő állatnak a képmása, a mely fényképezés útján készült. A maga valóságában, a maga természetességében látunk minden egyes állatot magunk előtt. — Csupa élet, csupa igazság minden kép. Mintha csak egy pompás állatkertben járnánk, mikor e könyvben lapozunk.

Aminthogy csakugyan Európa egyik leg-híresebb állatkertjének, a berlininek az állatai vonultak itt fel sorra előttünk. Roppant fáradságba, nagy nehézségek leküzdésébe került, míg megtalálták a helyes módját az állatok lefotografálásának. Maga a berlini állatkert igazgatója, **Heck L. dr.**, a jeles zoologus, személyesen működött közre e munkánál. Minden egyes fénykép az ő utasításai szerint készült. De a fáradsághoz méltó volt a munka eredménye is, a mely általános elismerést aratott. — Ilyen élethű, plasztikusan szép és ekkora nagyságu állatfotográfiák még nem jelentek meg sehol. Egy-egy ilyen fotográfia sokkal jobban bevésődik bárkinek az emlékezetébe, sokkal jobban megismerhetjük belőle az állatot, mintha lapokra terjedő leírást olvasnánk róla.

Epp ezért a képekhez irt szöveg nem terjedős és hosszadalmas, nem száraz adatoknak végnélküli, untató halmaza, hanem röviden, elevenen, élvezetesen irt jellemrajza az illető állatnak. A magyar kiadás szövegét **Heck L. dr.** nyomán **Szterényi Hugó dr.**, a jeles természettudományi író írta. Szép és tanulságos munka ez, a mely számot tarthat nemcsak a szakköröknek, hanem az egész művelt közönségnek a méltánylására. Haszonnal forgathatják e könyvet maguk a művészek is, a fotográfák hű és élettelen voltánál fogva. A hosszukás album alakban megjelenő disz-művet egyik legjelesebb könyvkiadó czégünk: **Lampel Róbert** (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése (Budapest, VI. Adrássy-ut 21. sz.) adja ki. — Megjelenik 16 füzetben 192 képpel. Egy-egy füzet ára 60 fillér; az egész munkáé diszkrétben 14 korona. — Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

EGYESÜLETEK.

A polgári kör közgyűlése. A nagyváradai polgári kör vasárnap délután tartotta rendes közgyűlését Mezey Mihály elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgató-választmány jelentéséből kitűnik, hogy a könyvtárt 1000 korona költséggel újjászervezték. Az adósságok rendezését igen előnyösen s akként vitték keresztül, hogy a Nagyvárad Takarékpénztár 4000 koronás folyószámlát nyitott. — A múlt évi zárszámadások szerint a bevétel 4159 frt 96 kr., a kiadás 3892 frt 19 kr. s a maradvány 267 frt 77 kr. volt. A számadásokat mindenben pontosnak találták s a felmentvényt megadták. — A folyó évi költségvetésben a bevétel 8689 kor. 54 fillér, a kiadás 8220 kor. Elfogadták. A megüresedett választmányi tag-ságokra Gázsó Györgyöt, Markovits Pált és Molnár Lajos földbirtokost választották be. Az apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

Az első áprilisi esküdtzéki tárgyalás.

— Rablás Nagyváradon —

Megemlékeztünk már arról, hogy áprilisben nehéz dolguk lesz az esküdtseknek. Az áprilisi ülészek 18-án fog kezdődni és minden második nap lesz tárgyalás egész a hónap végéig. Az első tárgyalást tegnap tűzték ki 18-ikára.

Egy Péter Miklós nevű falusi gazda ez év január 31-én bent járt Váradon. A gazda jó vásárt csinált Váradon, és ezért nagyot mulatott, korcsmáról-korcsmára járt Péter és alaposan beitalozott. Az egyik korcsmában Péter Miklós összeakadt Schöffler Dáviddal és Gara Miklóssal, akik megtudták, hogy Péternél pénz van és ezért őt korcsmáról-korcsmára kísérték.

Késő este volt, a mikor Péter Miklós a két ember az utolsó korcsmából kikísérte. Péter Miklós akkor már nagyon részeg volt, az utca is sötét volt, rendőr sehol sem volt, akkor a két ember megtámadta Pétert és erőszakkal elvették a tizenhat koronáját.

A törvényszék mind a kettőjüket ráblásért vád alá helyezte és így ez ügyet az esküdtzék fogja tárgyalni.

A tárgyalás igen nagy lesz, mert tizenkét tanu lesz beidézve, úgy hogy a tárgyalás valószínűleg a késő estig fog tartani.

A becsületes megtaláló. Messze, a belényesi hegyek közül három oláh ember jött a törvényszékre, kalotaiak voltak az emberek, kik közül kettő vádlott volt, egy pedig panaszos.

Csurkós Ruzsolinnak ökrei voltak, azokat eladta a belényesi vásáron. A jó vásár örmére Csuskós többet ivott a kelleténél és így történt, hogy a pénzt a száz ötven forintot elvesztette.

Csurkós sokáig kereste a pénzt, de hiába, azt megtalálnia nem sikerült. Múlt az idő, el telt már egy év is, Csuskós azt hitte, hogy soha sem kerül meg a pénze, míg végre egy év múlva váratlanul megtalálta azt akinél a pénze volt.

Egy év multával a kalotai korcsmában egy fiatal legény Burczán Pásk egy százast akart felváltani. A dolog gyanus volt és ebből kiindulva Csuskós rövid idő múlva megtudta hogy az a bizonyos százast az övé volt.

Burczán Pásk mint megtaláló, testvére urczán Pável pedig mint orgazda kerültek a

vádlottak padjára, az utóbbi azért, mert a lopásról tudomása volt, sőt a pénzt a nyomozás során a sajátjának állította.

A törvényszék mind a két embert 15—15 napi elzárásra ítélte.

Károlyi-Gajári párbaj. A nagy obstrukció idején történt az a párbaj is, melyben gróf Károlyi Sándor és Gajári Ödön országgyűlési képviselők álltak egymással szemben. Az utóbbinak egyik felszólalását sértőnek találta magára a gróf és provokálta Gajarit. A segédek pisztoly-párbajban állapodtak meg, a mely azonban sebesülés nélkül folyt le. Természetes, hogy a párbajozó képviselők mégis a törvényszék elé kerültek. A büntető járásbíró gróf Károlyi Sándort hét napi, Gajarit tíz napi államfogházra ítélte, de mind a ketten felebbeztek. Wiener királyi albiró mára tüzte ki a törvényszék ítéletének kihirdetését, a melyen csupán gróf Károlyi jelent meg a védőjével, dr. Günther Antal ügyvéddel. Gajári részére új határnapot fognak kitűzni. A másodbíró, amint az ma kihirdetésre kerül, megerősítette az első alkalommal hozott ítéletet s így az most már jogerős.

Érdekes okirathamisítást tárgyalt ma a budapesti törvényszék. Stern Benő százhusz métermáza lisztet adott el Schwarz József kereskedőnek. Az ügyet, a melyre vonatkozó kötlevelet a vevő nevében sógora és üzletvezetője, Fehérvári Dezső irt alá, akként kötötték meg, hogy a lisztet Stern három hónap alatt tartozik szállítani. Pör esetére a tőzsdebíróskodást kötötték ki. Mikor az átvétel ideje bekövetkezett, Schwartz József nem akart az ügyről hallani sem. A liszt ugyanis addig olcsóbb lett.

E hírt hallva, Stern személyesen kereste fel Schwartz Józsefet s tőle 300 forint differenzia fizetését követelte. Ez pedig felelte:

— Helyes. De mutassa csak a kötlevelet!

A jámbor Stern gyanutlan vette elő az írást s annál nagyobbat bámult, mikor Schwartz letépte arról az aláírást s ajtót mutatva neki rávált:

— Most pedig tegyen a mit akar!

A kijátszott ember egyenesen a tőzsdebíróskodáshoz futott, de onnan persze mem lévén aláírás a kötlevelel, elutasították. Így aztán a büntető törvényszéknek jelentette fel Schwartz Józsefet, a kit a büntető törvénykönyv 406. §-ába ütköző okirathamisítás miatt vád alá is helyeztek, noha a tettét tagadta. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék Agarasztó bíró elnöklésével, a mikor is tanuk bizonyították, hogy a vádlott csakugyan letépte a kötlevelel az aláírást. Erre a védője dr. Lisfalvi A. Rezső azt vitatta, hogy Fehérvári nem volt jogosítva Schwartz nevében ügyleteket kötni s így az a kötvény értéktelen lévén, a vádlott mindenestre felmentendő.

Az ítéletet lapunk zártáig nem hozta meg a törvényszék.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Poyndár Dénes.

5650 Modok Illésné — Gergely Floare — lopás.

5653 Schenk Lajos — sikkasztás.

5659 Király Sándor — testi sértés.

5707 Mille Lajos — lopás.

5708 Kolozsvári János — lopás.

5720 Vajda Mihály — közokirat hamisítás.

5726 Széles János — magán okirat hamisítás.

122 Zsurkueza Iván — t. sértés.

130 Németh Lajosné — becsületsértés.

Előadó: Molnár Géza.

5499 Tank Juon s. t. — lopás.

5500 Belényesi László — hatóság elleni erőszak.

5563 Bárkánye Mitrané — zsarolás.

5568 Nagy P. Józsefné — becsületsértés.

5580 Stürk Róza — magánokirat hamisítás.

5611 Kugyela Márton — család, megvesztegetés.

5704. Kakarása János — halált okozott testi sértés.

5721 B. Kiss Gyula — testi sértés.

5524 Nyegru Mihály — testi sértés.

5573 Holik Tódor — testi sértés.

5591 Popovits Vazul — anyakönyvi hihágás.

5669 Szathmári István — testi sértés.

5670 Kubik István — testi sértés.

5684 Miror Barbura — jogtalan elsajátítás.

5754 Gergely Mihály — becsületsértés.

5755 Kádár Flora — testi sértés.

SZINHÁZ.

Baán Nelly a nagyváradai színház tagja. A »Magyar Geniusz« legutóbbi száma Baán Nellynek, a nagyváradai színház tagjának arcképét közli s az arcképhez a következő kommentárt fűzi:

»Fiatal színésznő s már is van egy jelentős sikere, mely a feslett világban páratlanul áll: megbuktatott valakit, a ki neki vetett hálót. Megbuktatta főnökét az intendánst. Nevét azóta szárnyra kapta a hír s az ifju művésznő bekerült a Vigszínházba, a hol egy csöppet sem lepte meg finom és diszkrét játékával azokat, a kik már a szini akadémiában is szép művészi karriert jósoltak neki. Azonban itt sem volt neki való a hely, nemesebb légkörbe való az ő talentuma. És Baán Nelly megvált a Vigszínházától már jó ideje, de nem szerződött más színházhoz. Hanem tanult, képezte magát tovább s most, hogy ismét szinpadra lép, bizonyára megfogja lepni még azokat is, a kik nagy reményeket fűztek jövőjéhez. Ha ugyan lesz alkalmuk a prófétáknak ötlet látni. Mert úgy tudjuk, hogy Baán Nelly vidékre megy, elszerződött Somogyihoz. A pesti publikum csak sajnálhatja, hogy ettől a szép színésznőtől meg kell válnia.«

Közönség köre.

Kimutatás a Biharmegyei Nőegyletnek az 1900. évi márcz. hó 29-én felbontott perselyekben talált összegekről:

Gyűjtők: br. Gerliczy Félixné 10 kor. Beöthy Lászlóné 4 kor. 98 fillér. Fráter Imréné 2 kor. 79 fill. Br. Podmaniczky Emmi 4 k. 24 f. Des Eche-rolles K. Sándorné 4 k. 11 f. Janky Józsefné 70 f. Oláry I. 1 k. 86 f. Miskolezy Ferenczné 50 fillér. Grunwald Henrikné 3 kor. 32 fill. Br. Luzsénszky Etelka 2 k. 71 f. Janky Antal 7 k. 79 f. Tóth Jenőné 2 k. 30 f. Kugler Albert 2 k. 74 f. Molnár Lajosné 1 k. 74 f. Márkus Lászlóné 3 k. 52 fill. Kutiák Ágostonné 1 k. 74 f. Pally Lajosné 3 k. 48 f. Balázsházy Bertalané 8 k. 14 f. Szunyogh Péter 2 k. 40 f. Kunz Gusztávné 60 f. Knapp Ferenczné 3 k. 40 f. Batig Ferenczné 94 f. Stark Róza 1 k. 38 f. Kiss Etelka 2 k. 46 f. Szokoll Józsefné 67 f. Hering Sándorné 3 kor. Géczy Lajosné 2 k. 44 f. Frankó Endréné 42 f. Markovics Antalné 46 f. Ember Gézáné 56 fill. Mayr Sándorné 10 k. 90 f. Kádár János 2 k. 29 f. Serly Margit 82 fill. Mayer Ágostonné 1 k. 74 f. Harmathy Károlyné 1 k. 68 f. Kovács Béláné 46 fill. Nyíry Györgyné 1 k. 73 f. Nagy Lajosné 1 k. 50 f. Nagy Györgyné 2 k. 28 f. Geiszberg Emma 3 kor. Dr. Giraudné 4 kor. Kenéz Sándorné 9 k. 23 f. Gyurkovics Kornélné 3 k. 78 f. Rimanóczy Kál. mánné 1 k. 62 f. Bordé Ferenczné 1 k. 66 fill. Müller Salamon 56 fill. Elek Gusztávné 28 fillér. Nagy Mórinczné 2 k. 08 f. Ritter Richardné 54 fill. Dr. Vueskics Gyula 2 k. 18 f. Andriška Károlyné 2 k. 80 f. Baróthy Ákosné 1 k. 10 f. Andriška Jánosné 8 k. 42 f. Pakala Tamásné 1 k. 02 fill. Busch Dávidné 1 k. 34 f. Bulyovszky Józsefné 1 k. 42 f. Molnár Imréné 3 k. 40 f. Komlósi József 71 fillér. Bozóky Alajosné 2 k. 44 f. Rácz Mihályné 60 f. Rádl Odönné 1 k. 97 f. Jelinek Ferencz 2. k. 92 f. Bartos Gáborné 1 k. 24 f. Dr.

Grósz Albertné 1 k. Bereczky Gézané 6 k. 88. f. Papp Anna 15 k. 70 f. Szunyogh Lórándné 1 k. 98 f. Weiszlovits Adolf 1 k. 44 f. Fráter Kálmán 10 k. 98 f. Lázár Mártonné 72 f. Korda Andorné 13 k. 18 f. Flohr Jánosné 1 k. 02 f. Papp Imréné 1 k. 04 f. Éder György 1 k. 12 f. Gr. Pongrácz Vilmosné 2 k. 30 f. Némethy József 2 k. 48 f. Jancsó Lajosné 3 k. 60 f. Véghső Gelértné 3 k. 16 f. Fássy Lajosné 8 k. 96 f. Balogh Elek 2 k. 44 f. Márkus Jánosné 2 k. 62 f. Lovassy Ferenczné 2 k. 90 f. Csató Ilona 2 k. 17 f. Dús Lászlóné 46 f. Nagy Márton főszolgabíró 04 f. Jelentsik Istvánné 2 k. 80 f. Kékus Istvánné 2 k. 60 f. Polyák Károly 3 k. 52 f. Kovácsnay Marczel 1 k. 24 f. Mártonffy Gyuláné 5 k. 20 f. Sal Istvánné 10 k. 12 f. Sámson Márton 1 k. 55 f. Pečanovits Imréné 4 k. 24 f. Czillér Imre 42 fillér. Czeller Frigyesné 3 k. 22 f. grf. Bethlen Aladárné 17 k. 12 f. Fassie Tódorné 2 k. 42 f. Karácsonyi János 8 f. Tamásfalvi Thury Ignác 1 kor. Ötvös Gyula 3 kor. 27 f. Csaplaky Lipót 6 k. 80 f. Csányi Andor 10 k. 34 f. Schvarcz Gézané 14 fill. Vidovics György 1 k. 44 f. Nadányi Károly 2 k. 50 f. Bérczy Imre 5 k. 94 f. Csanády Jenő 1 k. 28 f. Nyisztor Alajos 5 k. 94 f. Weiserchutz János 32 fill. Böhm Jenőné 1 k. 42 f. Árvaházi persely 14 k. 69 f. Összesen 363 kor. 20 fillér.

azaz háromszázhatvanhárom korona 20 fillér. Nagyváradi, 1900. márczius 29. Özv. báró Gerliczy Félixné elnök, özv. Grunwald Henrikné alelnök, Ficsek Lajos pénztárnok.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

I.

3.

— Epenjő, mert előbb sehogyszem tudtam megérteni, hogy ilyen buzgó republikánus hogy rokonzenvezhet annyira egy nagy károlypártival, főképp, mikor ez, mert kétségkívül, fegyvereit a trónért a haza oltárára teszi.

— Ugyan! mondá Eduard, nem baszk mindakettő! Ez elég hogy az orvos segítségére menjen.

D... hallgatott és mi néhány percig csendesen ültünk és fújtuk a cigarették füstjét. Nem mertem több kérdést tenni. Hirtelen meglátam az orvost, a mint befordult a Lohobague kastély sarka mellett kísérve pártfogoltjától.

— Nemde meg mondtam önöknek, kiáltá B... győzedelmes arccal. A biztos nem tudta tőlem megtagadni, annál inkább, mert nem volt egy határozott bizonyítéka sem. Mikor kérdeztem tőle, miért fogatta el Sorroudot, azt felelte, hogy azzal vádolják, hogy csempész és egy károlypárti összeesküvésben vesz részt.

— Vanak bizonyítékai? kérdeztem tőle.

— Nem, ez az ember nagyon ügyes arra, hogy elhárítsa azokat.

— Ez tehát bírói letartóztatás. Eressze el a foglyot, én kezeskedem érte.

Soroudo közeledett Eduardhoz, hogy kezét nyujtsa neki. Merően köszöntött fédegyével és leült mellém. Az orvos kávéat hozatott neki, és folytatta elbeszélését:

— Végre, a könyörgésekkel kinyertem tőle Mánuel szabadságát. Az ő hivatalnokai azt hiszik, hogy mindig büntetés nélkül vehetnek egy-egy vádat a baszk ellen, ha az csempészletbe fog. Pedig küszöbükre csak a legbecsületesebb Lobourd-i ember lép, és a Soule-i*-aknak van joguk a csempészletre. Mi az tehát hogy a mi határunk, mint jogtalan sorompó osztja szét akarata ellenére az Escualduacok** nagy népet? Miért tisztelik őt ezen szerződésileg az ő hegyéik közepére kijelölt határt?

Ezen társalgás alatt különös kíváncsisággal figyeltem meg szomszédomat, remélvén, hogy fölfedezek rajta valamit híres kegyetlenségéből; de várákokzásomban igen megaláztatottam, és legelőször szembe lepett meg, mely szép és rokonszenves vonást kölcsönzött arczának. Da-

* Soule Bajene és Mauléon kerületek.

** Escualduac: a baszkok nemzeti neve.

czára a néhány ráncznak és fekete hajában a néhány ezüst szálnak nem látszott többnek 50 évesnél. Napbarnított homloka, hatalmas, vonásai, mély és kék szemei átható tekintettel, de telve őszinteséggel egész arczának az előkelőség és határozottság jelegét kölcsönözték. Paraszt ruhája alatt nemes modora volt. Midőn az orvos elvégezte az orvosi adatát, mosolyogva mondom neki:

— Kedves B... önnek igaza van, bár úgy beszél mint egy költő. Senki sem pirul hegyeinkben, a miért műveli Saui*** mesterességét. De mégis higgye meg, én nem tettem volna ki részemről magamat annak, hogy ki mentsem önt a börtönből; a biztos kísértetbe jöhetett volna, hogy kárpótlást vegyen az ön rovására. Most azonban adósa vagyok és nem mulasztom el, hogy meg fizessek önek a legnagyobb örömmel.

— Nos hát! kiáltá az orvos, alkalmat adok önnek rögtön hogy nekem megfizessen. Nemrégien irt két költeményt, melyeket én nem ismerem.

— Ah! doktor, felelt a csempész még mindig mosolyogva és ujjai közt egy cigarettét sodorva, ez egyszer amint mondják, a galamb a hálóba esett.

— Nohát, jöjjön a legközelebbi vasárnap hozzám ebédelni Aguerría-ra es majd egész kedvünk szerint fogunk énekelni. Ön szintén ott lesz remélem, mondá az öreg károlypárti D... felé fordulva.

— Igen, felelt Eduard, és megengedi, egy barátomat is elviszem önhöz, ki igen szeretne önnel kányákat lőni a Rhéne-en.

Soroudo kíváncsisággal szemlélt meg.

— Uram, mondtam neki, D... barátom tréfát üz belőlem sohasem gondoltam, hogy más löjjön kányát mint gyermek.

— Az igaz, uram, felelte egyszerűen a csempész. Mindig nehéz legyőzni egy sást, de a vadászat egy kányára, csak gyerekjáték. Ön meglátja majd, ha szerencsétlen azzal, hogy ezen urakat elkíséri, de kifogja menteni a hegyi lakos vendégeskedését. Mert én igazán mondhatom, mint navarrai közmondás: egy pusztá szív és egy kis ház. Jó estét urak, az éj közeledik, és én szeretném megvizsgálni az én szegény Dominugómat.

A társalgás még egy óráig folyt Soroudo Mánuelről, az ő különböző érdemeiről és kalandjairól. Ezt az utóbbit sem Eduard, sem az orvos nem ismerte jól, mert senki sem tudta rábírnai a csempész költőt, hogy elmult életét elbeszélje. Francia létére miért volt a károlypárti háborúban?

(Folyt. köv.)

*** Saui, híres csempész, ki a károlypártiaknak a hét éves háborúban nagy szolgálatokat tett.

TAVIRATOK.

Evva és Mary Halton.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Hir szerint Evva Lajos pályázik a hécsi Carl-színházért, versenytársa misz Mary Halton.

Magyar származású gyilkosok Berlinben.

Berlin, április 3. A berlini törvényszéken ma vették tárgyalás alá az erdélyi származású Gönczi házaspár bűnpörét, kik gyilkossággal vannak vádolva, mert két öreg asszonyt megfojtottak s kiraboltak.

Török dolgok.

Konstantinápoly, ápril. 3. Az Agence de Constantinople hivatalos forrásból kapott értesülés alapján konstatálja, hogy a legutóbbi időben Albániában előfordult rendzavarások jelentéktelen és helyi természetűek voltak és éppenséggel nem olyanok, hogy egész Albánia helyzetét kompromittálnák.

Négy millió jótékonycélra.

Trieszt, ápril 3. Reinelt báró, a kereskedelmi kamarának minap elhunyt elnöke négy millióra rugó vagyonát az államra hagyta. Özvegye az egész vagyon hasznélvezetét kapta. A végrendelező felsorolt bizonyos emberbaráti intézményeket, a melyeket különösen figyelmébe ajánl az államnak. Reinelt gyermektelenül halt meg.

SZERKESZTOI POSTA.

W. A. B.-Ujjalu. A beküldött jelentés hosszú, de azért a közgyűlés után mindjárt lehefett volna esetleg közölni; hat hét múlva azonban nem térhetünk vissza rá, mert az már merénylet volna az olvasók türelme ellen. Lényegében különben csak keveseket érdekel a dolog. A nyílttérben, megfelelő díjazás mellett közölhetjük. Ez iránt tessék levélben megkeresni a kiadóhivatalt.

E. V. (Alvincz.) Az illető nóta kottájával szívesen szolgálunk, de még a szerzőnél sincs meg. Forduljon ez ügyben Fekete Nagy Béla városi tanácsos urhoz (Kolozsvar), ő talán az egyedüli, a ki e kottára nézve felvilágosítást tud adni. Üdvözlét.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai húzásain a következő számok nyertek: 10.000 koronát nyert: 99214 5000 koronát nyert: 23714 29958 79685 2000 koronát nyert: 79428 36162 90475 18586 32344 85894 29379 18522 99206 01803 70150 37587 12934 07081 50929 68554 44567 60402 01946 78611 41816 86761 59449 84100 95759 19989 06580 5088 54818 — 1000 koronát nyert: 28730 44521 99529 36224 13732 34442 69357 31259 61980 36374 77055 87031 12790 44489 26632 80571 24982 93078 85632 22142 81447 88572 3935 99534 73486 90542 31467 — 500 koronát nyertek: 96704 14084 33656 9293 2663 3039 84965 49051 85687 510949 42311 15502 92278 69918 68528 73752 26169 43252 52000 14868 50578 50794 47462 47620 22065 15866 4752 83937 93280 16673 68114 54414 98289 50165 44112 11823 56369 47444 27347 95013 09764 09399 20574 78614 80462 13681 33118 40932 42019 28775 30264 14867 38963 62253 24401 96361

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1899. ápr. hó 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.10—13.40. Kétszeres buza 11.20—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.40—10.20. Zab 9.60—9.40. Tengeri: 10.—9.70. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.—. Szalonna 98.—, 6 kiló zsup-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 5.90, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64. Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.44, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 62.—, uj bor 41.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—, repeze —.—, dió 50.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 50.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. április hó 3-ról.
Egy pár első rendű jármás ökör 620—680, egy pár másodrendű jármás ökör 490—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—475, 1 drbfejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—160. 1 drb. veres borju 16—28, 1 drb. fél éves borju 32—44, 1 drb egy éves borju 46—68, két éves borju 68—140. 1 drb hizott sertés 86—136, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés 40—64, 1 pár két éves sertés 66—116. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 énbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április hó 3-ról. Tiszta buza körülbelül 750 hltr, kétszeres buza 180 hltr, rozs 300 hltr, árpa 220 hlt., zab 320 hltr, tengeri 370 hltr, burgonya 600 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 120, sovány 140, süldő 170, malacz 350, hizott marha 20, jármás ökör 280 fejős tehén 150, borju 170, bivaly 10, juh és kecske 28, ló 428.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 3.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	376.10
Magyar hitel	—	—	—	—	—	865.75
Allamvasut	—	—	—	—	—	817.50
Rimamurányi	—	—	—	—	—	809.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	227.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, április 3.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.77
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.57
Új tengeri	—	—	—	—	—	5.52
Rosz okt.	—	—	—	—	—	6.61
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.31
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	97.20
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	98.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/8%	—	—	—	—	—	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2/8%	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	92.90
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	—	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	141.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	—	99.—
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	98.75
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	98.25
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	99.20
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	136.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.80
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	751.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	755.40
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.40
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	19.26
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.55
London vista	—	—	—	—	—	242.90
20 márkás arany	—	—	—	—	—	25.69

A szerkesztőnőrt felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	v.	v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Bolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Kucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Cucsá >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34
Mező-Telgd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 —	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	1 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telgd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta- >	10 —	—	Sáránd >	6 40	1 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Elesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	—	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 40
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsá >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 70
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzette feklételes megálló helyek.